

POPULÄRVETENSKAPLIG SAMMANFATTNING (kan även även bifogas som bilaga)

Organisationens namn

Gård & Djurhälsan

Projekttitel

Maedi Visna kontroll hos får och get

Sammanfattning

Maedi/Visna (MV) är en virusorsakad sjukdom hos får. MV kommer smygande med diffusa symptom som sakta tilltar och så småningom leder till döden. Det finns ingen behandling och inte heller något vaccin som kan skydda mot infektionen. Hos get finns en motsvarande infektion som benämns Caprin Arthrit Encephalit (CAE).

Virus kan finnas dolt hos smittade djur under lång tid utan att kunna spåras. Det är inte ovanligt med kronisk juverinflammation och symptomen blir då försämrade lammtillväxt. Det är inte heller ovanligt att det föds svaga eller döda lamm, eller att dräktigheter uteblir. Infektion i leder ger upphov till hälta.

Maedi betyder andnöd på isländska, visna betyder tynande eller avmagring och beskriver de typiska kliniska symptom som drabbar djuren i slutstadiet av sjukdomen.

Virus kan spåras först när infektionen aktiverats. Då börjar antikroppar bildas vilka kan påvisas med blodprov. Ju större mängd antikroppar som kan mätas hos djuren desto längre har infektionen pågått.

En kartläggning av MV 1989 visade att nästan 10 % av slaktade får kom från besättningar som var positiva för MV. Detta blev startskottet för ett officiellt kontrollprogram mot MV beslutat av Jordbruksverket med Gård & Djurhälsan som huvudman. Sedan några år tillbaka är även getterna med i programmet.

Antalet besättningar som ansluter sig till programmet ökar stadigt för varje år. Idag är 3760 besättningar med drygt 140 000 får över ett års ålder anslutna till MV-programmet med ett aktivt M-status. Av dessa besättningar är 3536 friförklarade från MV.

Tabell 1: Utveckling av status i MV-programmet de senaste tre åren.

Kategori	2014-01-01		2015-01-01		2016-01-01		2017-01-01	
	Antal besättn.	Antal Får	Antal besättn.	Antal Får	Antal besättn.	Antal får	Antal besätt.	Antal får
M3	3146	130158	3279	132157	3410	131381	3536	135003
M2	109	3029	91	2392	94	3047	76	2128
M1	98	3590	116	3840	102	2881	146	3814
S1	5	443	6	200	4	146	2	110
SAN	5	150	1	18	2	43	2	43
SLAKT*	288	16666	288	16666	289	16684	292	16721

En stor grupp besättningar deltar inte aktivt i livdjurshandel och har inte något direkt behov av en MV-friförklaring. En förenklad kontroll kallad FMV (Förenklad Maedi Visna kontroll) infördes därför för dessa besättningar. I FMV genomförs en engångsprovtagning för MV-kontroll utan statustilldelning. Ca 80 000 nya djur är kontrollerade genom denna provtagning.

Under 2016 har virus påvisats i 4 besättningar och vi har erbjudit hjälp med sanering i dessa.